

## דף סיכום בחינה

מזהה בחינה: 001000270253 מזהה סטודנט: 183401

שם קורס: דיני נזיקין

מספר מבחן: 0001

מיקום התשובה שמונה בטופס המקור	מיקום השאלה בטופס המקור	התשובה הנכונה	התשובה שסומנה	ציון	ניקוד מירבי	הערה	מספר שאלה בטופס זו בחינה זה
-	1.1	-	-	29.00	30.00		1.1
-	1.2	-	-	10.00	10.00		1.2
-	1.3	-	-	8.00	8.00		1.3
-	2.1	-	-	4.00	6.00	אחד מהנתבעים הוא אמור להיות המחבל באופן ישיר	2.1
-	2.2	-	-	10.00	12.00	חסר יתרונות, בשל טעות בזהות הנתבעים, הקודמת, אך הורד חצי ניקוד בשל כך.	2.2
-	2.3	-	-	8.00	8.00		2.3
-	3	-	-	14.00	15.00		3
-	4	-	-	6.00	6.00		4
-	5	-	-		6.00		5
1	6	1	1	5.00	5.00		6
	7	1			5.00		7

כמות תשובות נכונות (עבור שאלות סגורות) : 1

0

ציון בחינה סופי : 100.00

מקרא צבעים

תשובה שגויה  
שאלה שלא נענתה  
שאלה מבוססת

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

אוניברסיטת בר-אילן – הפקולטה למשפטים, שנה א', שנה"ל תשפ"ג, מסלול 02

המרצה: פרופ' בנימין שמואלי. המתרגלים: אביעד חלפון; דניאל דנינו; מעיין אלנקרי גרוס; רז הלפרין

## מבחן בדיני נזיקין – 99110-02 – מועד א

16.7.2023

-

הנחיות:

- משך המבחן – 120 דקות.
- כל חומר עזר אסור בשימוש, למעט מה שמצורף למבחן בכפתור נספחים.
- יש לענות על השאלות, לנמק (גם כשלא כתוב במפורש לעשות כן), להניח הנחות חלופיות ולהשתמש באסמכתאות במקום שהדבר נדרש.
- מובן שאין חובה לנצל את כל המילים לכל שאלה.
- יודגש כי יש לענות על כל חלק בנפרד.
- הסילבוס לבחינה מצורף ויופיע בלשונית "נספחים". מובן שלא כל המופיע שם רלוונטי לתשובות.

בהצלחה!

**התובעים :** אביב, באמצעות הוריו.

**הנתבע:** שאול

בבחן את זה על פי מודל הרשלנות של ברק בפס"ד ועקבין.

### **תביעה לפי איזה סעיף?**

**סף כניסה:** ס' 37 מקרקעין, אמנם זה בקרקע של שאול, אך אין קשר לתחזוקת הקרקע ולכן לא רלוונטי. יחסי שכנות מכוח "מה ששנא" פס"ד דוריום, החובה לא להזיק מתקיים. מבחינה חוזית, מעבר לחוזה מכללא בין ההורים, שגם ספק אם מתקיים אין. אך ניתן לבסס את החובה על בסיס יחסי השכנות.

**חובה זהירות מושגית - צפיות טכנית -** אדם יכול לצפות שאם יחזיק אקדח בלי כספת נעולה, במגירה, ילד שהוזמן לשחק עלול לחשוב שזה משחק ולהשתמש בזה. **נורמטיבית -** אדם גם צריך לצפות זאת, אין שיקולי מדיניות אשר עלולים לשלול חובה זו, שיקולי המדיניות יכולים אך לחזק את חובת הזהירות המושגית.

**חובת זהירות קונקרטית - צפיות טכנית -** שאול יכול לצפות שכשהוא מחזיק אקדח במגירה לא נעולה, הילדים הקטנים שהגיעו לשחק עלולים להשתמש בו. **נורמטיבית -** שאול גם צריך לצפות זאת, הוא יוצא יחידה מובחרת, הוא קיבל תדריך מפורט, הזמן כספת, עשה רענון, ואף ביטוח וכו'. אף בתדריך אמרו "שלא יהיה בהישג של ילדים".

### **פס"ד ברדה לא שייך**

יטען שאול, שאביב הוא ילד מצטיין וחכם ולא יכול לצפות שילד כזה ישתמש באקדח כמשחק. (פס"ד-ברדה). **לחלק זה. 1-**

**הפרת החובה -** הוא הפר את חובת הזהירות שלו, בכך שלא הקשיב לתדריך ולשים בכספת את האקדח, הוא ניסה למשוך את הזמן עד שהכספת תגיע בכדי שיהיה אקדח בידיו. ע"פ **לרנד הנד -** ניתן לראות שתוחלת הנזק גבוהה ביותר, יש סיכוי גבוה שילד שיבוא לשחק אצלו ימצא את האקדח וישתמש בו, וכן הנזק הוא משמעותי. אמצעי המניעה הינם זולים, הוא יכל לא להזמין חברים לביתו בזמן שאין כספת, יכל לא לקנות אקדח בצורה פרטית מיאיר כדי שיגיע לפני הכספת, יכל אפילו להסתובב עם האקדח כל עוד יש ילדים לידו, ועל כן נראה כי הוא התרשל. דבר שיחזק את זה, שהוא קיבל הוראות שהנשק לא יהיה טעון, אך נראה כי כן היה. יטען שאול, כי הוא החזיק אקדח בשל המצב הבטחוני, ואי החזקתו יכולה להיות עלות גבוהה מאוד. בכל אופן נראה שיש פה גם שיקולים מוסריים של ממש על פי איזון האינטרסים בפס"ד חמד, גם נראה כי יש חובת זהירות מוגברת לקצין מובחר שמחזיק אקדח, וגם נראה כי באיזון האינטרסים של חיים של ילד, אל מול הגנה למקרים נדירים של פיגועים, האינטרס של חיי הילד מנצח.

**נק -**

**ראשי נזק ממוניים -**

**הוצאות רפואיות -** צריך לקבל על כל הטיפולים הרפואיים, הפיזיותרפיה. יתר על כן נציין שאם ירצה להיות בבית במהלך הטיפול הרפואי יקבל זאת על אף שזה יותר יקר (סורוקה).

**אובדן השתכרות -** אביב מתעסק בתחום המחשבים, יש פה עניין של נכות תפקודית אל מול רפואית. על פניו הפציעה ברגל רלוונטית ומשפיעה על כושר העבודה (ונטורה), אך הנכות התפקודית פה מינימלית, מאחר ויש לו עתיד בתחום המחשבים. מבחינת טשטוש הראייה, אם ניתן לפתור זאת באמצעות משקפיים, גם זה לא משפיע יותר מדי מבחינה תפקודית. בכל אופן יטען לירידה בכושר העבודה (ונטורה), כך שיש עבודות שלא יוכל לעשות. יטען גם לאובדן השתכרות גבוה מהמוצע במשק מאחר והוא הוכיח את עצמו מבחינת כישורים ועתיד (ג'ון כהן), בגלל גילו 13, יכול להיות שדווקא בגלל שקרוב לגיל בגרות עם אינדיקציה טובה יקבל זאת (אבו חנא) בכל אופן יטען לפחות לפיצויי ההסתברות שיצליח להגיע לעבודה זו (ונטורה), בכל אופן לכל הפחות השכר יהיה הממוצע במשק (אבו חנא). \*יש לציין שהגישה המוחשית \ מופשטת מובילות לאותה תוצאה לקטנים (ברששת).

**שנים אבודות לא רלוונטי (אטינגר),** מאחר ולא נראה כי הוא איבד משנות חייו.

**מטיב -** לפי חוק המטיב, האחות שסועדת אותו תהיה זכאית לפיצויים על לסעוד אותו בזמן הפיזיותרפיה וכו'.

**ראשי נזק לא ממוניים -**

**כאב וסבל -** מגיע לו על הכאב והסבל שבפציעה עצמה, ועל הכאב הנפשי שחווה מהטיפולים. **חסר: פס"ד אטינגר**

**אובדן הנאות החיים (אגבבה) -** תקום מחלוקת, האם בזמן אובדן ההכרה מגיע לו גם כן פיצויים, ריבלין מאמין שכן, מאחר והוא מאמין בממד האובייקטיבי, אך יש הטוענים שלא, מאחר והניזוק לא יכול להנות מהפיצוי. בכל אופן יקבל פיצוי על אובדן הנאות החיים בשל הטשטוש בראייה והפציעה ברגל, לא יוכל לשחק, ולראות כמו שצריך. גם יכול להיות שלא יצליח להגשים את עצמו בעתיד המחשבי שלו בשל הטשטוש בראייה.

**קיצור תוחלת חיים -** לא רלוונטי.

**פגיעה באוטונומיה (דעקה) -** נראה שככל שטענה כזו תיטען היא תדחה, כיוון שאין פה פגיעה ממשית, ובוודאי שזה לא פיצוי שיורי במקרה זה (עמית בפלוני).

**קש"ס -** עובדתי - אלמלא שאול היה מגיע עם נשק בלי כספת לא היה נגרם הנזק, הנשק גם היה טעון. משפטי - האם הנזק צפוי? נראה שכן, שאול אף הלך לתדריך, קנה כספת, וקיבל תדריכים רבים אין ספק שהדבר צפוי. טענה שתגיד שזה לא היה צפוי שישחקו בזה ויירו עם זה, לא תתקבל, שכן אין צורך בצפייה של השתלשלות האירועים המדויקת (ברדה).

**הגנות -**

**אשם תורם (ס'68)** - נראה כי יש לאביב אשם תורם, הוא לקח את הנשק מתום וירה בעצמו. לכן יכול להיות שייפסק לו אשם תורם. גילו מעל 12 ולכן הוא אחראי נזיקית למה שקרה.

**ניתוק קשר סיבתי (ס'64)** - אפשר להגיד שנותק הקשר הסיבתי, כשאביב החליט ללחוץ על ההדק בעצמו, יתר על כן עם הגורם הזר שהתערב, שכן האמבולס איחר בשעה בשל הפקקים, דבר זה הוא לא צפוי במסגרת האירוע ומנתק את הקשר הסיבתי. לפי פס"ד ברדה וליאון נ' רינגר, סביר להניח שטענה זו לא תתקבל.

**הקטנת הנזק (פס"ד גנר)** - ככל שיימנע ממנו לעבוד בעבודת מחשבים כפי שהוא רוצה, יצטרך לעבוד בכל עבודה שיוכל בכדי להקטין את הנזק ולקבל את הפיצוי בהפרש בין משכורתו לבין מה שיכל להרוויח לולא התאונה.

**הסתכנות מרצון (ס'5)** - טענה זו דורשת מספר תנאים, בין היתר גם מודעות לסיכון ולהשלכות המשפטיות, טענה זו לא רלוונטית ולא תתקבל.

**תביעת שיפוי \ הודעת צד ג'** - תביעת שיפוי או הודעת צד ג' כלפי החברה שמכרה לו את הנשק או הכספת, ככל הנראה לא תתקיים, הוא עמד בכל התנאים הבטיחותיים, וקיבל את הנשק בתור קצין מיחידה מובחרת. שיקולי המדיניות, של כיס עמוק ופיזור הנזק אמנם עומדים, אך מצד שני, תהיה פה אכיפת אקסטרה של עניין הנשק, דבר שאנו לא רוצים שיקרה, אנחנו לא רוצים שכשיגיע קצין מובחר מאגוז, עם כל האישורים הבטיחותיים, החברה עדיין תחשוש לתת לו את הנשק על אף שעומד בכל התנאים.

#### סיכויי התביעה

סיכויי התביעה גבוהים לטעמי, הוא התרשל בכך ששם את הנשק שלו **טעון** ללא כספת, ולא מנע מילדיו לגשת אליהם, הוא אף לא החביא את האקדח בצורה משמעותית, ההתרשלות הייתה כבדה.

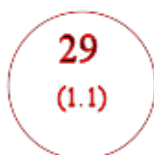
ניתן לראות שגם מטרות דיני הנזיקין מתכנסות עם מסקנה זו:

**צדק מתקן ע"פ אריסטו** - יש פה אשם, ויש פה ניזוק, האשם פה הוא משמעותי ולכן אין ספק שהדבר מתכנס עם הצדק המתקן.

**פיצוי** - ע"פ מטרת הפיצוי, אין ספק שנדרש להביא פיצוי לילד שנפצע מדבר שכזה, המטרה היא סוציאלית ואין להפקיר ילד שניזוק מאקדח.

**פיזור הנזק/כיס עמוק** - לא רלוונטי, אך אולי יהיה חכם להטיל את האחריות על החנויות (הוסבר לעיל שלא, מפאת שיקולי מדיניות).

**הרתעה יעילה** - כפי שראינו בלרנד הנד, צריך להטיל עליו אחריות.





התביעה היא נגד הסטז' והרופא וביה"ח בשילוחית, ייטענו הרופאים שלא כל נזק זה התרשלות (קוהרי).

**הבעיה במקרה דנן היא של אי מתן בחירה בין האסכולות.**

האם יש תקיפה? **דעקה (ביניש)**- יש 3 תנאים לתקיפה, תקיפה היא פעולה אנטי חברתית, ועל כן צומצמה בנסיבות רפואיות: לא ניתן מידע \ הניתוח שונה מהותית \ לא נמסר מידע על התוצאות הבלתי נמנעות. **בפס"ד בר-חי**, נפסקה תקיפה מאחר והרופא בחר פרוצדורה מסויימת על פני האחרת מבלי לשתף את כלל הסיכונים שקיימים בשתי האסכולות למנותח.

**מסקנה** - אם הרופא הסביר את כל הסיכונים של הניתוח הספציפי שעשו למנותח, אך לא נתן את הבחירה בין האסכולות לא נראה כי יש תקיפה, כנ"ל ע"פ דעקה, לא נראה כי אפשר לפסוק תקיפה, שכן המידע בפועל ניתן ואין הוא שונה בצורה מהותית.

בכל אופן נטל הראייה עובר לבית החולים (ס'41+פאר).

**נבחן האם מתקיימת הגנת האסכולות (קליפורד) -**

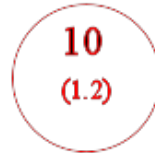
אינדיקציה טובה, אך הטיפול הרפואי שנפוץ דורש 3 תנאים בכדי להגן מפני תביעה:

1. **חלק גדול מהרופאים משתמשים באסכולה זו** - נראה שכן, פרקטיקה נפוצה.

2. **הרופא יודע להסביר את הבחירה** - אין ספק, הוא התייעץ ויש לו נימוקים מצוינים, הרופאים המצטיינים והחריפים הגיעו למסקנה אחרי התייעצות כי זאת הדרך שלא טומנת בחובה סיכון לנזק בלתי הפיך.

3. **הוא נתן בחירה למטופל** - דבר זה לא התקיים.

בפס"ד רייבי נבחנה השאלה, האם צריך קש"ס בין אי מתן המידע לבין ההסכמה, כלומר ברור לנו שאם היינו שואלים את הוריו של אביב, הם היו בוחרים את האסכולה הזו ולהשאיר את הכדור, אך אנו לא דוגלים בגישה זו ויש חובה לשאול, לכן קמה עילת רשלנות לתביעה, (חובת הזהירות רחבה (פס"ד חמד)), וכן לרנד הנד, זול לתת בחירה למנותח.



נורית מבקשת לתבוע כניזוקה משנית, כלומר אנו נצטרך לבחון האם היא עומדת בארבעת התנאים של פס"ד אלסוחה, אשר צמצם את מתן הפיצויים לניזוקים משניים:

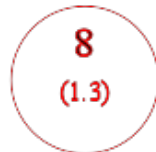
1. **זהות התובע** - ריבלין לא סגר את הדלת בפס"ד אך כיוון לקרוב מדרגה ראשונה, ספק אם מורה של תלמיד תצליח להכנס לתוך תנאי זה.

2. **התרשמות ישירה מהאירוע** - אין ספק שהיא התרשמה בצורה ישירה מן האירוע, היא טפלה בו תוך כדי שהו אפצווע עד הגעת האמבולס, אין ספק שנזק זה הוא צפוי במסגרת האירוע.

3. **קרבה במקום ובזמן** - הקרבה הזו היא קרבה סיבתית, כלומר האם מבחינה סיבתית הנזק נגרם על ידי האירוע. נציין כי ראשית הייתה קרובה הן במקום והן בזמן למקום האירוע וחווה את האירוע של ממש, יתר על כן מבחינה של קרבה סיבתית נראה שהיא עומדת בתנאי זה.

4. **נזק נפשי של ממש** - נזק זה מוגדר, כנזק של מחלת נפש שהתפתחה, ולא כחרדות קשות, אמנם בפס"ד לוי נ' שערי צדק צמצמו את תנאי זה, והסכימו להחיל זאת גם על נזקים נפשיים פחותים, אך שם זהות התובע הייתה משמעותית, אלה היו הורי העובר, ובפס"ד ניסו להבחין אם ההורים הם ניזוקים עיקריים או משניים. במקרה דנן, שנראה כי המורה לא מצליחה לעמוד בתנאי 1 של זהות התובע, לא נראה כי יצליחו להתגמש בתנאי זה. תוכל לטעון נורית כי גם נגרם לה נזק פיזי, שכן היא לא יכולה לישון וזה פוגע בכושר העבודה שלה, נזק פיזי הוכר בפס"ד שוויקי, ולכן ככל שנורית תצליח להוכיח שאכן זה נזק פיזי ושהוא עומד בקש"ס משפטי ועובדתי, בתוך נוסחת האחריות הנזיקית, יכול להיות שתעמוד בתנאי זה, אך דבר זה לא סביר, שכן זה נראה כנזק נפשי ולא פיזי.

סיכויי התביעה - סיכויי התביעה נמוכים לטעמי, אין היא עומדת בתנאי הראשון של זהות התובע, ואין היא עומדת בתנאי הרביעי של נזק נפשי, ולדעתי התגמשות לא נחוצה במקרה זה, שכן אנו נרחיב מדי את עילת התביעה של אלסוחה. התביעה צומצמה בעיקר בשביל מקרים כאלה, הרעיון הוא שהפיצוי יגיע רק במקרים קיצוניים ממש, של זהות התובע והנזק הנפשי.



**ביטוח לאומי** - בביטוח לאומי המסלול הוא מסלול של נזק גוף שנגרם, נזק זה מקבל פיצוי על ידי ביטוח לאומי, לאור הוראת המדינה, יש חוק פיצויים של נפגעי פעולות איבה, אלו זכאים לפיצויים בצורה כמעט אוטומטית כאשר נפגעו על ידי פיגוע טרור.

**הרשות הפלסטינית** - המסלול הוא דרך ס' 12 כמאשררת או מסייעת או משדלת על פי פסקי הדין של הרשות הפלסטינית.

**מדינת ישראל** - המדינה לוקחת אחריות, בשל עוולת הרשלנות, שכן היא לא שמרה על האזרח והפרה את חובת הזהירות שלה.

(2.1)

**אחד מהנתבעים הוא אמור להיות המחבל באופן ישיר**

**הרשות הפלסטינית** - פה הפיצויים גבוהים, עקרונית יכולים להגיע אף לרמה של פיצויים עונשיים (השופט מינץ ושמואלי), אך התביעה קשה. התביעה היא בדרך כלל על העילה של "מאשרר", ע"פ השופטים עמית וגרוסקוף, העילה הזו מצומצמת ביותר, גרוסקוף מציב 2 תנאים: זיקה משמעותית בין האשרור לביצוע בפועל, ופעולה לאחר מכן שעולה כדי אשרור. עמית גם מצמצם את העילה מאוד ונוטה לא לקבל אותה, על אף שקיבל אותה פעם אחת. הבעיה פה היא ההוכחה של הפיצוי, וכן גם להגיע לפיצויים עונשיים קשה מאוד, שכן הדבר הוא חריג על חריג, על אף שיש הטוענים כי אפשרי לעשות את החריג על חריג כמו השופט מינץ, וכמו פרופסור שמואלי (שכן החריגים הם לא באותו מקום, הנוסחה אל מול גובה הפיצוי). הדבר גם יהיה כרוך בהליך משפטי ארוך.

**חוק פיצויים לנפגעי פעולות איבה** - מסלול זה לא דורש הוכחת נזק משמעותית וכן גם לא דורש הליך משפטי ארוך, הוא זול מאוד לנהל וקצר. אך פיצויים אלה מוגבלים בסכומם, ובוודאי שאין פיצויים עונשיים ולכן גובה הפיצוי נמוך יותר משמעותית.

**תביעת המדינה** - תביעה המדינה תהיה קשה גם היא, המדינה לא תרצה לתת סכומי כסף גבוהים מאוד, ובוודאי שלא פיצויים עונשיים, שכן היא לא עומדת בתנאים של הפיצויים עונשיים. התביעה תדרוש הליך משפטי ארוך, ועלויות רבות של המשפט. היא תדרוש הוכחה של ההתרשלות, והמדינה תנסה להתגונן מכך, ולהפנות אותך לתבוע את הרשות הפלסטינית

10  
(2.2)

**חסר יתרונות, בשל טעות בזהות הנתבעים, הקודמת, אך הורד חצי ניקוד בשל כך.**



לביטוח לאומי משתלם לממן את המחקר הזה, הוא ירצה לממן מחקר אשר תומך ומתעסק בעילה כנגד הרשות הפלסטינית או כנגד המדינה.

ביטוח לאומי מעוניין להוריד ממנו את העול לממן נפגעי פעולות טרור, הוא ירצה להפנות את האצבע או אל המדינה אך בעיקר אל הרשות הפלסטינית.

המחקר יתעסק בעיקר, בלשנות את המצב החוקי, להגדיר בצורה יותר איכותית את עילת "המאשרר" ואף להרחיב אותה מאוד, ואפילו לחוקק חוק ספציפי כנגד הרשות הפלסטינית, אשר יציין כי כל תמיכה כספית למפגע טרור לאחר המעשה ייחשב "כמאשרר" ועל כן יגביר את התביעות כנגד הרשות הפלסטינית.

הדבר יתגבר עוד יותר, אם יצליח המחקר גם לחוקק חוק אשר מבסס את הפיצויים העונשיים כנגד הרשות הפלסטינית לא כחריגים אלא בחוק עצמו.

המחקר כמובן ירצה גם להוריד את תקרת הפיצויים אשר חלה אצל ביטוח לאומי לנפגעים כאלה, בכדי לדרבן עוד יותר את תביעת הרשות הפלסטינית ולהוריד ממנה עולה זה.

המושג "חריג על חריג" גם יקבל משמעות חדשה בחוק, ויובהר כי אין המושג "מאשרר" חריג כל עוד אנן מדברים על נפגעי פעולות איבה, ובוודאי שאין המושג פיצויים עונשיים ייחשב כחריג בנסיבות הללו.

8  
(2.3)

בבחן את הפלת"ד ע"פ הסדר של פס"ד עוזר.

**מאורע** - יש פה מאורע, של פגיעה במספר מפגינים, זהו לא רצף אירועים מתמשך אלא תאונה אחת עם נפגעים רבים.

**נזק גוף** - קיים, חבלות רציניות, בראש ובגפיים, ואף פגיעה של יוסי.

**עקב** - עובדתי - הסיבה בלעדיה אין, בלי נסיעתו של יוסי הם לא היו נפגעים. משפטי - מבחן הסיכון, תעלה פה שאלה, האם מפגינים רבים שחוסמים את הכביש, דופקים על הרכב, גורמים להאצה, הם צפויים במתחם הסיכון התעבורתי, יתר על כן העובדה שהוא נכנס למקום עם כל המפגינים, דבר שאדם סביר לא עושה, הדבר יוצא ממתחם הסיכון הצפוי של תאונת דרכים. טענה שיכולה לעלות היא שכן, מאחר וכאשר אנו יודעים שיש הרבה מפגינים בכביש במשך זמן רב, הדבר נכנס לתוך הסיכון התעבורתי. לכן נראה כי הקשר הסיבתי מתקיים. אך מצד שני ניתן להגיד כי הרכב הוא זירה (רותם), ומבחן הזירה, שואל אם הרכב תרם בפועל להתהוות הנזק, שכן הדבר נבע ממפגינים שדפקו על דלתו ועמדו בכל מקום בכביש. אך טענה זו תידחה, שכן הרכב ממש תרם לפגיעה בפועל.

**שימוש** - שימוש לרבות נסיעה, הוא נסע ברכב ועל כן אין ספק כי זה הוא שימוש.

**רכב** - נסע ברכב שלו מהעבודה, תנאי זה מתקיים.

**למטרות תחבורה** - אנחנו מסתכלים בצורה סובייקטיבית לפי פס"ד כהן נ' הפניקס. נראה כי הוא השתמש ברכב למטרות תחבורה, ניסה להגיע לביתו לאחר העבודה ולכן תנאי זה מתקיים גם כן. טענה כי הנסיעה האיטית והניסיון לפלס את הדרך כמטרה לא תחבורתית (פדידה), לא תקבל.

אין צורך בחזקות המרביות, שכן נראה כי התנאים הבסיסיים של תאונת הדרכים מתקיימים, לכן נצטרך לבחון את החזקה הממעטת ולראות אם התאונה יוצאת מגדריו של חוק הפלת"ד.

**החזקה הממעטת**, אנו צריכים לבדוק האם התאונה **14** עשתה במכוון לגרום לנזק גוף או רכוש, יוסי אמר שהוא לא התכוון לפגוע, אלא באותו אדם שחבט על רכבו.

לדעתי אין הוא התכוון שכן אמר זאת בלהט הרגע, ואף ידע כי כשיסע קדימה עם גז לא יוכל לפגוע במפגין שדפק לו מאחורה, יתר על כן הוא בכלל לא ידע שדבר שכזה קרה, לכן לא ידמה כי הוא ביצע את התאונה במכוון, דבר נוסף שמחזק זאת, שהוא צפר למפגינים וניסה להזיז אותם מדרכם, לא הייתה לו כל כוונה לבצע תאונה.

אך אם יוכח כי התכוון, התכוון לפגוע באותו מפגין שדפק לו על הרכב, ולכן כל הנפגעים הינם צדדי ג' לתאונה מכוונת.

בפס"ד לזר, נידונה השאלה **מה דינו של צד ג'**, בתאונה מכוונת, האם הוא נופל בס' 1 לפלת"ד והוא מחוץ לחוק הפיצויים ועילתו נזיקת בלבד, או שמא הוא בתוך הפלת"ד שכן התאונה הייתה תאונת דרכים לכל דבר. בפסק הדין, הדבר נידון באוביטר ואחד השופטים טען כי דינו של צד ג', הוא מחוץ לפלת"ד ממש כדינו של האדם אשר התאונה הייתה מכוונת כלפיו, ואילו שופט אחר, טען כי במקרה זה הוא בתוך הפלת"ד וזכאי לפיצויים דרך החוק והביטוח של יוסי.

בכל אופן, אם ייפסק כי דינם של צד ג' היא תביעה נזיקת, תוכל להיות התביעה בתקיפה: הפעלת כוח במתכוון, על גופו של אדם, הדבר היה במשירין ושלא בהסכמתם. במקרה זה ייצטרכו לבחור מסלול ללא הוכחת נזק על פי עוולת התקיפה שהוכחה עכשיו, או על פי רשלנות. אפשר לתבוע עוולת רשלנות למרות שיש פרטיקולרית (גורדון).

**ייחוד העילה** - ככל שכל צדדי הג' יוגדרו כנפגעים בתאונת דרכים על פי אחת הדעות בפס"ד לזר, אין הם יוכלו לתבוע דרך פקודת הנזיקין, על אף שהוא הגיע למקום עם מפגינים ועשה זאת ברשלנות רבה, ולכן ייזכו רק לפיצויים עם תקרת הפיצויים שחלה בחוק הפיצויים. (ס' 8 וחוסין נ' טורם).

### **ההתייחסות ליוסי כניזוק חלקית (1-)**

יכול לטעון יוסי, שהרכב היה זירה דווקא לתאונה מכוונת שלא מצידו, אלא מצידו של המפגין שדפק על רכבו (פס"ד כהן נוח), ועל כך יוסי הוא אחד הנפגעים מתאונת הדרכים, **פה עשויה לקום החזקה המסייגת לממעטת.**

**קמה גם חזקה מסייגת**, כלומר כפי שאמרנו אם נסתכל על התאונה המכוונת כאחת שנגרמה דווקא נגרמה על ידי אותו אחד שדפק לו על האוטו, החזקה הממעטת לא תתקיים, שכן הפעולה המכוונת לא גרמה לתאונה בפועל, אלא השפיעה על השימוש ברכב, שהוא גרם לתאונה. לכן כאשר קמה החזקה המסייגת לממעטת, התאונת חוזרת להיות בתוך חוק הפיצויים ועל כן כולם יקבלו פיצויים מהביטוח של יוסי.

**דינה של הפגיעה של יוסי**, במידה ויוסי יוגדר כאחד שעשה את התאונה במתכוון, הוא יהיה שלול פיצויים על פי ס' 7(1), בהנחה ולא כך יוגדר, יהיה זכאי לפיצוי ממבטחו האישי.

**הערה** - ככל שנוצר נזק של רכוש, הן לרכבו של יוסי והן לרכושם של אחרים, חוק הפלת"ד לא מכסה נזק זה, אלא אם כן הרכוש הוא נחוץ לתפקוד של הגוף (כמו משקפיי ראייה).



כיס עמוק הוא שיקול משלים כחלק מצדק חלוקתי. כיס עמוק מכווין אותנו להטיל את האחריות הנזיקית על הצד שיכול לספוג את הנזק בצורה הטובה ביותר, אנחנו לא מסתכלים בחשבון הבנק של אותו צד, אך אנחנו יוצאים מנקודת הנחה, שאדם שגר בסביון או עסק גדול, או אף עסק קטן, הם בעלי כיס עמוק יותר מאשר של הצד השני (העובד, האדם הפשוט וכו').

בפס"ד גורדון, התביעה הייתה של אדם פשוט, כנגד עירייה, העירייה התרשלה כלפיו, בבחינת חובת הזהירות של עירייה לאזרחיה, אנו צריכים לבדוק את שיקולי המדיניות כחלק מהחובה המושגית.

כאשר אנו בוחנים, אנו צריכים להעמיד את כלל שיקולי המדיניות אחד מול השני ולפסוק מה גובר על מה, אחד שיקולי המדיניות שעולה זה הוא הכיס העמוק, גורדון הוא אדם פשוט, אשר קיבל דוחות, ללא סיבה, העירייה התרשלה, בהעמדת שיקולי המדיניות (הרפיית ידי ציבור, אי סופיות להליך הפלילי וכו'), עמד גם השיקול ואילו בשביל העירייה, היא הכיס העמוק הפיצוי לא יהיה עול גדול מדי, ועל כן פסקו לטובת גורדון (כמובן שהיו שיקולים נוספים).

6  
(4)

